

๑ ผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน

“การให้การศึกษา นั้น กล่าวโดยจุดประสงค์ที่แท้จริงคือ การสร้างสรรค์ความรู้ ความคิด พร้อมทั้งคุณสมบัติและจิตใจที่สมบูรณ์ ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล เพื่อช่วยให้เขาสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและราบรื่น ทั้งสามารถบำเพ็ญประโยชน์สุขเพื่อตน เพื่อส่วนรวมได้ตามควรแก่อัธยาศัย ผู้ทำหน้าที่ด้านการศึกษาทุกฝ่ายทุกระดับควรจะได้มุ่งมั่นทำงานเพื่อวัตถุประสงค์นี้ยิ่งกว่าสิ่งใด...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งทรงตระหนักดีว่า การพัฒนาการศึกษาของเยาวชนนั้นเป็นพื้นฐานอันสำคัญของประเทศชาติ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ และมีพระราชกรณียกิจด้านการศึกษาไว้มากมาย

❖ โรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์

พระราชกรณียกิจด้านการศึกษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงมุ่งเน้นการอุปถัมภ์ในด้านต่าง ๆ แก่โรงเรียนทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ รวมทั้งเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียนโรงเรียน และพระราชทานพระบรมราโชวาทเพื่อสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ครูและนักเรียนของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์นั้นมีทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน ดังนี้

โรงเรียนจิตรลดา โรงเรียนราชวินิต โรงเรียนวังไกลกังวล โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โรงเรียนราชประชาสบายในพระบรมราชูปถัมภ์ โรงเรียน ภ.ป.ร. ราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ โรงเรียนเพื่อลูกหลานชนบท โรงเรียนร่มเกล้า โรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจน โรงเรียนเบญจมราชาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ โรงเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือตามความจำเป็นเร่งด่วน

❖ **ทุนการศึกษาพระราชทาน**

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นที่ทรงมีต่อการศึกษาของแผ่นดินไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ พระราชทานทุนเพื่อการศึกษาไว้อย่างมากมาย ดังนี้

ทุนมูลนิธิอานันทมหิดล ทุนเล่าเรียนหลวง ทุนมูลนิธิภูมิพล ทุนพระราชทานเพื่อการศึกษาสงเคราะห์ ทุนมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทุนมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์ และมูลนิธิโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ทุนนวฤกษ์ รวมทั้ง ทุนการศึกษาพระราชทานแก่นักเรียนเฉพาะกรณี ได้แก่ ทุนพระราชทานแก่นักเรียนชาวเขา ทุนพระราชทานแก่นักเรียนเฉพาะสถานศึกษาและรางวัลพระราชทานแก่นักเรียนและโรงเรียนดีเด่น ทุนเล่าเรียนหลวงสำหรับพระสงฆ์ไทย และทุนเศรษฐกิจพอเพียง

❖ **พิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา**

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ของรัฐตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๓ ครั้งหนึ่งหนังสือพิมพ์เคยคำนวณว่า หากเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานปริญญาบัตร ๔๙๐ ครั้ง ประทับนั่งครั้งละประมาณ ๓ ชั่วโมง เท่ากับทรงยืนพระหัตถ์พระราชทานใบปริญญาบัตร ๔๗๐,๐๐๐ ครั้ง น้ำหนักปริญญาบัตรฉบับละ ๓ ชีต รวมน้ำหนักทั้งหมด ๑๔๑ ตัน จึงมีผู้กราบบังคมทูลขอพระราชทานให้ทรงลดการพระราชทานลง โดยเสนอให้พระราชทานปริญญาบัตรเฉพาะระดับมหาบัณฑิตขึ้นไปเท่านั้น แต่มีพระราชกระแสรับสั่งว่า

“เสียเวลาย่นปริญญาบัตรให้บัณฑิตคนละ ๖-๗ วินาทีนั้น แต่ผู้ได้รับนั้นมีความสุขเป็นปี ๆ เปรียบกันไม่ได้เลย”

❖ **สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน**

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินการจัดทำสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนขึ้น ซึ่งบรรจุเรื่องราวต่าง ๆ อันเป็นสาระไว้ครบทุกแขนงวิชา แบ่งออกเป็น ๔ สาขาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เรียบเรียงให้เหมาะสมใน ๓ ระดับความรู้ให้แก่เด็กประถม เด็กมัธยม และเด็กมัธยมปลาย สามารถอ่านในรูปแบบฉบับ E-Book ได้ที่ <http://kanchanapisek.or.th/kp6/index.php>

นอกจากนี้ยังมีพระราชกรณียกิจด้านการศึกษานอกโรงเรียนอีกมากมาย ได้แก่ โรงเรียนพระดาบส ศาลารวมใจ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

❖ **ทรงให้ความสำคัญแก่ “ภาษาไทย”**

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงเป็นแบบอย่างของการ “ใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง” มาโดยตลอด เนื่องจากทรงตระหนักว่าภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ จึงสมควรที่คนไทยจะช่วยกันใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อชนรุ่นหลัง ประเทศไทยของเราโชคดีเหลือเกินที่มีพระมหากษัตริย์ที่ทรงให้ความสำคัญแก่ภาษาประจำชาติ โดยกำหนดให้วันที่ ๒๙ กรกฎาคมของทุกปี เป็น “วันภาษาไทยแห่งชาติ”

ครั้งหนึ่งพระองค์ทรงมีกระแสพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“...เรามีความโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้านรักษาภาษาก็มีหลายประการอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียงคือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้ หมายความว่า วิธีใช้คำมาประกอบประโยคนับเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สามคือ ความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานึกว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้.... สำหรับคำใหม่ที่ตั้งขึ้นมีความจำเป็นในทางวิชาการไม่น้อย แต่บางคำที่ง่าย ๆ ก็ควรจะมี ควรจะใช้คำเก่า ๆ ที่เรามีอยู่แล้ว ไม่ควรจะมาตั้งศัพท์ใหม่ให้ยุ่งยาก...”

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงแสดงความห่วงใยเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยของคนไทยมาก โดยเฉพาะคนไทยที่ไปศึกษาต่างประเทศ ชอบใช้ภาษาฝรั่งคำไทยคำ ทำให้เมื่อสื่อสารออกไปแล้วคนไม่เข้าใจ และปัญหาการใช้ภาษาไทยที่ไม่ถูกต้องในสังคมอินเทอร์เน็ตที่มักจะใช้คำง่าย ๆ และสั้น ๆ รวมถึงการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสารด้วยจนกลายเป็นค่านิยมไปแล้ว ซึ่งหากเป็นเช่นนี้ต่อไป เด็กไทยก็จะไม่ทราบความหมายที่แท้จริงของภาษาและอาจทำให้ภาษาไทยวิบัติได้ในอนาคต

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้อย่างแท้จริง ที่ทรงพระราชทานทุกสิ่งอย่างให้แก่วงการการศึกษาของไทย เพื่อแผ่นดินไทยของพ่อแล้ว เชื่อเหลือเกินว่า ปวงชนชาวไทยจะไม่ทิ้งภาษาไทยและวงการการศึกษาของไทย เหมือนที่พ่อไม่เคยทิ้งเรา